

VERBOND VAN NATIONALE ARBEIDERS-SYNDICATEN (NAS), Dinaso-syndikaat (augustus 1931 – december 1933).

In de loop van 1925 kwam het te Izegem binnen het Christen Werkersverbond tot een breuk. De Vlaams-nationalisten in de bond hadden bij de verkiezingen van april 1925 de lijst van het **Katholiek Vlaamsch Nationaal Verbond** gesteund en werden gedwongen het Gildehuis te verlaten. Dit leidde in augustus 1925 tot de stichting van het Vrij Kristen Syndikaat met **Juul de Clercq** als secretaris. Aanvankelijk was het Vrij Kristen Syndikaat een zuiver Izegems gegeven. De groep zocht echter contact met de daensistische syndicaten in het Aalsterse en dit leidde in februari 1927 tot de vorming van het **Vlaamsch Nationaal Vakverbond** dat werd geleid door **De Clercq** en **Marcel de Ridder**. Er kwamen ook elders in West-Vlaanderen afdelingen en medio 1928 telde het Vakverbond in West-Vlaanderen reeds meer dan 2500 leden. De oprichting van een Verbond van Vlaamsch Nationale Ziekenfondsen in 1929 en een eigen werklozenkas in 1930 maakte een verdere ledenwerving mogelijk.

Ondanks de samenwerking met Aalst bleef het Vlaamsch Nationaal Vakverbond in West-Vlaanderen een relatief zelfstandige organisatie. Met De Clercq stond het vakverbond er sterk onder invloed van **Joris van Severen** en diens nationaal-solidaristische ideeën. Het verdedigde het **corporatisme** en week sterk af van de Aalsterse syndicaten die verweeten werden te nauw aan te sluiten bij het partijnationalisme. Zo kwam het tot een breuk en in augustus 1931 werd het Verbond van Nationale Arbeiderssyndicaten (NAS) opgericht. De basis hiervoor werd gelegd door 60 afdelingen van het Vlaamsch Nationaal Vakverbond in West-Vlaanderen en de syndicale kernen rond **Wies Moens** in Gent.

Bij de totstandkoming van het **Verdinaso** in oktober 1931 vormde NAS een van de pijlers van de nieuwe beweging. In theorie stond het los van het Verdinaso maar in feite vormde het met zijn 3 tot 4000 leden de belangrijkste wervingsbasis. De verschillende NAS-verantwoordelijken, De Clercq, Joris Malfait, Rudolf Claeys en Pol le Roy waren trouwens allen Dinaso's.

Op 4 december 1933 tekende minister van arbeid **Philip van Isacker** een ministerieel besluit waardoor de erkenning van de NAS-werklozenkas werd ingetrokken omdat ze zou gericht zijn tegen de veiligheid van de staat. NAS bleef nog bestaan tot in augustus 1934 het **Verbond van Dinaso Corporaties** werd opgericht maar in feite was met deze maatregel het doodvonnis van het syndicaat getekend. Het Verdinaso raadde zijn leden vervolgens aan bij de officiële werklozenkas aan te sluiten.

LITERATUUR: 'Vlaamsch-Nationaal Syndicalisme', in *De West-Vlaming* (1928-1931).

JAN CREVE